10/11/2026

«Ποιμαίνοντας ανθρώπους στο περιθώριο της ζωής»: Συζήτηση στο «ΕΝΟΡΙΑ εν δράσει…»

/ Ενορίες

Η Εκκλησία δεν καλείται να επιβραβεύσει το έγκλημα, αλλά να μη σταματήσει να βλέπει τον άνθρωπο πίσω από αυτό. Η φυλακή, όσο σκοτεινή κι αν είναι, δεν χρειάζεται να αποτελεί τον τελευταίο σταθμό της ανθρώπινης ύπαρξης. Μπορεί να γίνει αφετηρία πνευματικής αφύπνισης, προσευχής και εσωτερικής αναγέννησης.

Στο «Ενοριακό Αρχονταρίκι» του **Ιερού Ναού Ευαγγελιστρίας Πειραιώς** και στο πλαίσιο του προγράμματος «**ΕΝΟΡΙΑ εν δράσει…**», την Δευτέρα 9 Νοεμβρίου 2026, ο κ. Ηλίας Λιαμής, Δρ. Θεολογίας – Μουσικολόγος – Συγγραφέας, φιλοξένησε τον Πρωτοπρεσβύτερο π. Χρήστο Κούρτη, κληρικό της Ιεράς Μητροπόλεως Γρεβενών, σε μία συζήτηση με θέμα: «Ποιμαίνοντας ανθρώπους στο περιθώριο της ζωής».

Παρακολουθήστε τη συζήτηση:

Ο π. Χρήστος Κούρτης διακονεί από το 2015 στις φυλακές υψίστης ασφαλείας των Γρεβενών. Κεντρικό θέμα της συζήτησης ήταν η ποιμαντική προσέγγιση των κρατουμένων, η χριστιανική αντίληψη για τον άνθρωπο που έχει διαπράξει ένα έγκλημα, η δυνατότητα της μετάνοιας και η αναζήτηση της ελπίδας ακόμη και στις πιο σκοτεινές συνθήκες της ανθρώπινης ζωής.

Ο π. Χρήστος υπογράμμισε ότι η διακονία των φυλακισμένων αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της χριστιανικής αποστολής, καθώς ο Χριστός, στην παραβολή της Τελικής Κρίσεως, αναφέρεται ρητά στους φυλακισμένους: «εν φυλακή ήμην και ήλθετε προς με». Παρόλο που οι περισσότεροι άνθρωποι αποδέχονται ευκολότερα την προσφορά βοήθειας στους πεινασμένους, στους ασθενείς και στους φτωχούς, δυσκολεύονται να δείξουν αγάπη σε εκείνους που έχουν διαπράξει σοβαρά εγκλήματα.

Ο ίδιος έχει αντιμετωπίσει ακόμη και από χριστιανούς την αντίληψη ότι οι κρατούμενοι δεν αξίζουν καμία βοήθεια. Θεωρεί, όμως, ότι η Εκκλησία δεν μπορεί

να αποκλείει καμία κατηγορία ανθρώπων από την αγάπη της. Η παρουσία της στη φυλακή δεν σημαίνει δικαιολόγηση ή αθώωση του εγκληματία ούτε υποτίμηση του πόνου των θυμάτων. Πρόκειται για διαφορετικές ποιμαντικές αποστολές: η Εκκλησία οφείλει να συμπαρασταθεί στο θύμα, αλλά ο ιερέας που διακονεί τον κρατούμενο έχει ευθύνη να τον προσεγγίσει ως άνθρωπο και ως πρόσωπο του Χριστού.

Η πρώτη είσοδος του π. Χρήστου στη φυλακή συνοδεύτηκε από έντονη συναισθηματική φόρτιση. Ο ήχος της μεταλλικής πόρτας που κλείνει πίσω του, οι ψυχροί διάδρομοι και κυρίως η ατμόσφαιρα απομόνωσης αποκάλυψαν έναν κόσμο διαφορετικό από την καθημερινή κοινωνική πραγματικότητα.

Οι κρατούμενοι, ιδιαίτερα εκείνοι που έχουν διαπράξει βαριά εγκλήματα, βιώνουν μια μορφή κοινωνικού και συναισθηματικού θανάτου. Συχνά εγκαταλείπονται από συγγενείς, φίλους και γνωστούς, οι οποίοι διακόπτουν κάθε επικοινωνία μαζί τους. Ορισμένοι μάλιστα αποφεύγουν να τους συμπαρασταθούν ακόμη και από φόβο μήπως εκτεθούν κοινωνικά.

Ο π. Χρήστος περιγράφει χαρακτηριστικές περιπτώσεις κρατουμένων που δεν μπορούν να παραστούν στις κηδείες των γονιών τους ή πληροφορούνται τον θάνατο αγαπημένων τους προσώπων χωρίς να έχουν τη δυνατότητα να τους αποχαιρετήσουν. Η μοναξιά αυτή επιβαρύνει ακόμη περισσότερο την ψυχολογική και υπαρξιακή τους κατάσταση.

Από το 2015 η διακονία στις φυλακές Γρεβενών οργανώθηκε συστηματικότερα. Αρχικά δημιουργήθηκε μια μικρή ομάδα κατήχησης οκτώ ατόμων, η οποία συνερχόταν ανά δεκαπενθήμερο. Σταδιακά, λόγω της αυξανόμενης συμμετοχής, οι συναντήσεις έγιναν εβδομαδιαίες.

Σε φυλακή περίπου 700 κρατουμένων, περισσότεροι από 300 έχουν εκδηλώσει ενδιαφέρον να συμμετάσχουν στην κατηχητική συνάντηση της Τετάρτης. Παράλληλα, η συμμετοχή στη Θεία Λειτουργία αυξήθηκε από περίπου δέκα σε εβδομήντα κρατουμένους.

Η ποιμαντική δραστηριότητα περιλαμβάνει κατήχηση, Θεία Λειτουργία, εξομολόγηση, προσευχή και προσωπική επικοινωνία. Ο π. Χρήστος χρησιμοποιεί μια χαρακτηριστική παιδαγωγική προσέγγιση, την οποία περιγράφει ως «μια στο καρφί και μια στο πέταλο». Από τη μία πλευρά επισημαίνει ξεκάθαρα την ευθύνη του κρατουμένου για τις πράξεις του και, από την άλλη, του υπενθυμίζει ότι εξακολουθεί να είναι παιδί του Θεού και ότι μπορεί να αγωνιστεί για μια διαφορετική ζωή.

Ιδιαίτερη σημασία έχει η άποψη του π. Χρήστου ότι δεν πρέπει να ξεκινά η σχέση με έναν κρατούμενο από το ερώτημα ποιο έγκλημα έχει διαπράξει. Ακολουθώντας τη συμβουλή του π. Γερβασίου Ραπτόπουλου, αποφεύγει να ρωτά εξαρχής για το αδίκημα. Προσπαθεί πρώτα να γνωρίσει τον άνθρωπο, τις αγωνίες, τις δυσκολίες και το παρελθόν του.

Στόχος δεν είναι η διερεύνηση της δικαστικής υπόθεσης, αλλά η κατανόηση των βαθύτερων αιτιών που οδήγησαν στην εγκληματική συμπεριφορά. Συχνά πίσω από το έγκλημα υπάρχουν χρόνια οικογενειακής βίας, έλλειψη αγάπης, παραμέληση, λανθασμένα πρότυπα και αδυναμία διαμόρφωσης ενός υγιούς αξιακού συστήματος.

Ο π. Χρήστος ανέφερε χαρακτηριστικά ότι δύο κρατούμενοι, οι οποίοι είχαν διαπράξει πολύ σοβαρά εγκλήματα, συγκλονίστηκαν όταν άκουσαν από εκείνον ότι ο Χριστός τούς θεωρεί παιδιά Του. Η έκπληξή τους αποκάλυψε πόσο λίγο γνώριζαν τη χριστιανική πίστη και πόσο σημαντική μπορεί να είναι η πρώτη ουσιαστική επαφή με το ευαγγελικό μήνυμα.

Ένα από τα σημαντικότερα μηνύματα της συζήτησης ήταν η προσπάθεια μετατροπής των κελιών σε χώρους προσευχής. Το χαρακτηριστικό σύνθημα της διακονίας είναι: «Τα κελιά της φυλακής να γίνουν κελιά της προσευχής».

Ο π. Χρήστος ενθαρρύνει τους κρατουμένους να διαβάζουν την Καινή Διαθήκη, να προσεύχονται και να χρησιμοποιούν ακόμη και την απλή ευχή «Κύριε Ιησού Χριστέ, ελέησόν με». Μέσα από την προσευχή μπορούν να αντιμετωπίσουν τα πάθη, τον θυμό, τις εσωτερικές συγκρούσεις και τους πειρασμούς.

Ιδιαίτερα συγκινητική είναι η περίπτωση ενός κρατουμένου, ο οποίος, κατά την επίσκεψη του π. Χρήστου στο κελί του, ξέσπασε σε δάκρυα και προχώρησε σε ειλικρινή εξομολόγηση. Αργότερα, ακόμη και μετά τη μεταγωγή του σε άλλη φυλακή, συνέχισε να επικοινωνεί με τον π. Χρήστο, ζητώντας τη συμβουλή του για να συγκρατήσει τον θυμό του και να μην επαναλάβει παλαιότερες βίαιες συμπεριφορές.

Η συζήτηση ανέδειξε ότι η αποφυλάκιση δεν σημαίνει απαραίτητα την αρχή μιας καλύτερης ζωής. Πολλοί πρώην κρατούμενοι δεν διαθέτουν οικογένεια, κατοικία, εργασία ή κοινωνικό δίκτυο υποστήριξης. Ένας αποφυλακισμένος επικοινώνησε με τον π. Χρήστο, περιγράφοντας την οικονομική δυσκολία, την έλλειψη τροφής και τη μοναξιά του, φτάνοντας στο σημείο να σκέφτεται την επιστροφή στη φυλακή, επειδή εκεί τουλάχιστον εξασφαλίζονταν ορισμένες βασικές ανάγκες.

Επομένως, η ποιμαντική φροντίδα δεν πρέπει να σταματά με την αποφυλάκιση. Απαιτείται οικογενειακή, κοινωνική και πνευματική υποστήριξη, ώστε ο άνθρωπος να μπορέσει να επανενταχθεί στην κοινωνία.

Ο π. Χρήστος περιγράφει τις επιτυχημένες στιγμές της διακονίας ως «κυκλάμινο που φυτρώνει στην πέτρα». Δεν ισχυρίζεται ότι όλοι οι κρατούμενοι αλλάζουν ριζικά ούτε ότι η μετάνοια είναι εύκολη. Ακόμη και μία περίπτωση ουσιαστικής αλλαγής, όμως, αποτελεί σημαντικό λόγο συνέχισης της προσπάθειας.

Ιδιαίτερη θέση έχουν οι λατρευτικές εκδηλώσεις, όπως η Θεία Λειτουργία, η περιφορά του Επιταφίου, ο αγιασμός των κελιών και η προσκύνηση ιερών λειψάνων. Η συμμετοχή των κρατουμένων χαρακτηρίζεται από μεγάλη ευλάβεια και κατάνυξη.

Τέλος, η εμπειρία της φυλακής μεταμορφώνει και τον ίδιο τον ιερέα. Τον οδηγεί σε αυτοκριτική, ταπεινοφροσύνη και συνειδητοποίηση ότι κανένας άνθρωπος δεν πρέπει να θεωρεί τον εαυτό του ανώτερο από τον άλλον. Η φυλακή γίνεται ένας καθρέφτης της ανθρώπινης φύσης και των αδυναμιών της.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΡΙΑΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Ο π. Χρήστος τόνισε επίσης στο κλείσιμο της συζήτησης την ανάγκη συστηματικής επιμόρφωσης των κληρικών που διακονούν στις φυλακές, καθώς καλούνται να αντιμετωπίσουν δύσκολες ψυχολογικές καταστάσεις, χειριστικές συμπεριφορές και έντονη συναισθηματική πίεση.

Η Εκκλησία δεν καλείται να επιβραβεύσει το έγκλημα, αλλά να μη σταματήσει να βλέπει τον άνθρωπο πίσω από αυτό. Η χριστιανική αγάπη δεν καταργεί την ευθύνη, τη δικαιοσύνη ή τη μετάνοια. Αντίθετα, προσφέρει στον άνθρωπο τη δυνατότητα να αναγνωρίσει τα λάθη του, να ζητήσει συγχώρεση και να προσπαθήσει να ξαναχτίσει τη ζωή του. Η φυλακή, όσο σκοτεινή κι αν είναι, δεν χρειάζεται να αποτελεί τον τελευταίο σταθμό της ανθρώπινης ύπαρξης. Μπορεί να γίνει αφετηρία πνευματικής αφύπνισης, προσευχής και εσωτερικής αναγέννησης.